

Zastoupení

Důsledkem jednání bez zástupčího oprávnění, resp. překročení zástupčího oprávnění, není neplatnost právního jednání učiněného (neoprávněným) zástupcem; takové jednání toliko zastoupeného nezavazuje, přičemž zastoupenému zůstává právo je dodatečně (bez zbytečného odkladu) schválit (ratihabovat) a tím je učinit závazným i pro sebe. Jestliže zastoupený v souladu s § 440 o. z. dodatečně neschválí právní jednání zástupce (neprojeví v tomto smyslu svou vůli), dává najevo, že nechce být jednáním zástupce vázán. V případě absence dobré víry třetí osoby, že zástupce byl oprávněn za zastoupeného jednat, je zastoupený jediný, koho je třeba v dané situaci chránit před důsledky jednání zástupce. Za této situace odpovídá spravedlivému uspořádání vztahů (mezi zastoupeným, zástupcem a třetí osobou), aby zastoupený nebyl nucen činit žádné aktivní kroky k tomu, aby se z učiněného právního jednání „vyvázal“. Tedy, aby mohl zůstat pasivní. Současně uvedený výklad zastoupenému umožňuje, aby ve všech případech, kdy bude právní jednání považovat za pro sebe výhodné, je dodatečně schválil (postupem podle § 440 o. z.), (oprávnění dodatečně schválit jednání učiněné bez zástupčího oprávnění má majetkovou povahu a smrtí oprávněného přechází na jeho právní nástupce, neboť se nejedná o oprávnění, jehož výkon by se vázal jen na osobu oprávněného).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 2258/2024-197 ze dne 16.10.2025)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobců: a) V. P., b) Z. E., c) T. E., všichni zastoupeni JUDr. M.M., advokátem se sídlem M., proti žalované: Generali Česká pojišťovna, a. s., se sídlem P., o náhradu nemateriálních újem při ublížení na zdraví ve výši 12 000 000 Kč, vedené u Okresního soudu v Semilech pod sp. zn. 5 C 10/2021, o dovolání žalobců proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 4. 2024, č. j. 19 Co 31/2024-166, tak, že usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 4. 2024, č. j. 19 Co 31/2024-166, se mění tak, že usnesení Okresního soudu v Semilech ze dne 15. 1. 2024, č. j. 5 C 10/2021-151, se zrušuje a věc se vrací Okresnímu soudu v Semilech k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Z. E. [nyní žalobkyně b)] podala v tvrzeném zákonném zastoupení (současně se označila jako opatrovnice) dne 7. 10. 2021 u Okresního soudu v Semilech jménem Z. H. (dále též jen „původní žalobce“) žalobu o pojistné plnění na náhradu nemateriálních újem při ublížení na zdraví, které utrpěl jako chodec při střetu s vozidlem dne 18. 8. 2021. K zastupování Z. H. u soudu zmocnila JUDr. Martina Mikysku a současně soudu avizovala, že opatrovnickému soudu navrhla, aby omezil Z. H. ve svéprávnosti a ustanovil ji jeho opatrovníci. Doplnila, že se Z. H. nachází ve vážném zdravotním stavu a že není schopen udělit plnou moc ke svému zastupování. Dne 11. 12. 2021 Z. H. zemřel, a proto opatrovnický soud řízení o omezení jeho svéprávnosti a opatrovnictví zastavil. Usnesením ze dne 23. 11. 2022, č. j. 5 C 10/2021-74, Okresní soud v Semilech mimo jiné podle § 107 o. s. ř. rozhodl, že v řízení bude pokračováno s dědici Z. H., a to V. P., Z. E. a T. E.

2. Okresní soud v Semilech usnesením ze dne 15. 1. 2024, č. j. 5 C 10/2021-151, zamítl návrh žalované na zastavení řízení. Za nespornou označil skutečnost, že v době podání žaloby původní

žalobce s ohledem na svůj zdravotní stav (při dopravní nehodě zaviněné řidičem vozidla utrpěl polytrauma, zejména vážný úraz hlavy – kraniotrauma, ležel ve vážném zdravotním stavu v nemocnici s nejasnou a nejistou prognózou) nebyl schopen jakéhokoliv relevantního právního jednání, tedy ani vlastního jednání vedoucího k podání žaloby nebo k udělení plné moci zástupci k podání žaloby. Nebyl soudním rozhodnutím omezen ve svéprávnosti, avšak ze zdravotních důvodů nemohl sám právně jednat, takže byl pouze omezeně procesně způsobilý, což představuje odstranitelný nedostatek podmínky řízení ve smyslu § 104 odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (dále jen „o. s. ř.“). Žalobkyně b) nemohla Z. H. zastupovat na základě § 49 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, dále jen „o. z.“, protože nebyla ani jednou z tam vyjmenovaných osob a protože podání žaloby na náhradu nemajetkové újmy nepředstavuje obvyklou záležitost. Navíc se podle § 50 o. z. ke vzniku zastoupení vyžaduje souhlas soudu. Nebyla ani jeho zástupkyní na základě plné moci nebo opatrovnící, neboť řízení o omezení svéprávnosti a opatrovnictví Z. H. soud z důvodu úmrtí zastavil, aniž o omezení svéprávnosti a ustanovení opatrovníka pravomocně rozhodl. Podle soudu však nemůže jít k tíži původního žalobce, resp. současných žalobců a) až c), že opatrovnický soud nerozhodl o omezení svéprávnosti, ustanovení opatrovníka ani schválení podání žaloby v této věci ani za dva měsíce od podání návrhu. Jestliže hmotněprávní úprava obsažená v občanském zákoníku vylučuje, aby práva výlučně vázaná na osobu zůstavitele jako věřitele zanikla jeho smrtí, byla-li uplatněna u orgánu veřejné moci (§ 1475 odst. 2 ve spojení s § 2009 odst. 2 o. z.), pak dle soudu prvního stupně není možné odlišným způsobem po procesní stránce přistupovat k případům, kdy před úmrtím původního poškozeného dojde ke vzniku zákonného zastoupení hmotněprávním opatrovníkem (který za poškozeného neschopného právně jednat podá žalobu na náhradu nemajetkové újmy), oproti případům, kdy přes návrh v úvahu přicházejících dědiců (o nichž je posléze postaveno najisto, že dědici poškozeného dle výsledku pozůstalostního řízení skutečně jsou) není opatrovnické řízení z důvodu úmrtí poškozeného dokončeno, a pouze proto žalobu na náhradu újmy podanou jménem poškozeného za jeho života nelze projednat a v důsledku toho dojde k zániku nároků ve smyslu § 1475 odst. 2 o. z. Soud uzavřel, že nedostatek podmínky řízení v podobě absence procesní způsobilosti původního žalobce byl posléze v řízení odstraněn, jestliže dle pravomocného rozhodnutí v řízení o pozůstalosti jsou právními nástupci původního žalobce i ohledně jeho pohledávky uplatněné v tomto řízení právě žalobci a) až c), přičemž žalobkyně b) zmocnila k podání žaloby právního zástupce, který pak podle tohoto zplnomocnění příslušné procesní kroky včetně podání žaloby činil, a zároveň bylo pravomocně rozhodnuto o pokračování v řízení s uvedenými žalobci jako dědici původního žalobce.

3. K odvolání žalované Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 16. 4. 2024, č. j. 19 Co 31/2024-166, usnesení soudu prvního stupně změnil tak, že řízení zastavil, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Se soudem prvního stupně se ztotožnil v závěru, že procesní postup žalující strany založil odstranitelný nedostatek podmínky řízení spočívající v nedostatku zastoupení osoby postižené duševní poruchou. Avšak k odstranění této vady řízení mohlo podle odvolacího soudu dojít jedině postupem soudu, jímž by byla v žalobě označenému žalobci ustanovena podle § 29 odst. 3 o. s. ř. opatrovníkem osoba, která jeho jménem žalobu podala. K tomu však nedošlo, takže se okamžikem úmrtí Z. H. stal z odstranitelného nedostatku podmínek řízení nedostatek neodstranitelný, neboť již neexistoval právní prostředek, jehož prostřednictvím by bylo možno zhojit nedostatek jeho zastoupení; soud prvního stupně proto měl řízení podle § 104 odst. 1 věty první o. s. ř. zastavit. Skutečnost, že soud takto nepostupoval, vyčkal na výsledek dědického řízení po Z. H. a poté rozhodl podle § 107 o. s. ř. o pokračování v řízení s jeho dědici, nemohla daný procesní stav věci (neodstranitelný nedostatek podmínky řízení) zvrátit. V § 107 o. s. ř. je totiž upraven postup soudu v případě, že některý z účastníků ztratil způsobilost být účastníkem řízení během řízení, tj. v období od jeho zahájení do jeho pravomocného skončení, a řeší z toho vyplývající tzv. procesní nástupnictví. V řízení, v němž se účastenství zakládá podle § 90 o. s. ř. (ve sporném řízení), je tedy možné podle § 107 o. s. ř. postupovat, jen jestliže osoba, která byla v žalobě označena za účastníka řízení, měla způsobilost být účastníkem řízení alespoň v den zahájení řízení, což v projednávané věci nebylo

splněno. Usnesení soudu o procesním nástupnictví po zemřelém Z. H. vydané podle § 107 o. s. ř. tudíž nemohlo vyvolat v tomto ustanovení předjímané následky, a to i přesto, že nabylo právní moci.

4. Usnesení odvolacího soudu v celém jeho rozsahu napadli žalobci dovoláním. Jeho přípustnost spatřují v řešení dosud v judikatuře neřešené otázky způsobu uplatňování nároků na náhradu nemajetkové újmy podle § 2958 ve spojení s § 1475 odst. 2 a § 3069 o. z. osobou tzv. primárně poškozenou a postupu soudů v řízení s takovým předmětem řízení, ve vazbě na souběžné uplatňování právních institutů omezení svéprávnosti podle § 55 a násl. o. z. a opatrovnictví podle § 465 a násl. o. z. osoby tzv. primárně poškozené, přičemž základní procesní otázkou v řízení byla aplikace § 29 odst. 1 a zejména 3 o. s. ř. Namítali rovněž odklon od ustálené judikatury Nejvyššího soudu ve vztahu k postupům soudů při odstraňování nedostatku podmínek řízení podle § 104 odst. 2 o. s. ř., jde-li o odstranitelný nedostatek podmínky řízení, a dále k aplikaci § 107 odst. 1 o. s. ř. v případech, kdy účastník po zahájení řízení ztratí způsobilost být účastníkem řízení (§ 19 o. s. ř.), kterou při zahájení řízení měl, jestliže ke ztrátě došlo v důsledku úmrtí účastníka řízení. Odvolací soud dále rozhodl v rozporu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu při aplikaci § 107 odst. 2 o. s. ř. ve všech případech, kdy dědické řízení rozhodne o tom, kdo z dědiců vstupuje do práv, o něž v řízení jde. Takový dědic pak vstupuje i do procesních práv zůstavitele (odkazují na sp. zn. 25 Cdo 1630/2023). Jako dovolací důvod dovolatelé uvádí nesprávné právní posouzení věci. Zdůrazňují, že dědicové vstupují nejen do všech hmotných, ale i procesních práv a povinností zemřelého a tvrdí porušení základního práva na přístup k soudu zaručeného čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Namítají, že délka opatrovnického řízení nemůže jít k tíži primárně poškozeného ani jeho dědiců a že procesní právo má napomáhat k uplatňování práva hmotného. Postup soudu prvního stupně i postup spočívající v ustanovení opatrovníka podle § 29 odst. 3 o. s. ř. považují dovolatelé za rovnocenné, přičemž poukazují na dikci tohoto ustanovení, podle kterého soud může ustanovit opatrovníka, ale nemusí. Dále se podle nich musí rozlišovat mezi procesní subjektivitou a způsobilostí. Původní žalobce měl procesní subjektivitu a nedostatek procesní způsobilosti patří mezi odstranitelné nedostatky podmínky řízení ve smyslu § 104 o. s. ř. I kdyby byl názor odvolacího soudu správný, nemůže jít k tíži původního žalobce ani jeho právních nástupců, že soud podle § 29 odst. 3 o. s. ř. nerozhodl. Dovolatelé nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že v daném případě nastala situace, kdy by soud mohl postupovat podle § 107 o. s. ř. V den podání žaloby měl původní žalobce způsobilost být účastníkem řízení ve smyslu § 19 o. s. ř., navíc byl plně svéprávný, a tudíž měl i plnou procesní způsobilost ve smyslu § 20 o. s. ř. Jeho skutečný zdravotní stav byl však v rozporu s právním nahlížením na jeho osobu optikou § 20 o. s. ř. Dědické řízení se týkalo i hmotných práv původního žalobce na náhradu za bolest a ztížení společenského uplatnění, a proto se jeho výsledek musel promítnout i do procesních práv žalobců, kteří vstoupili do práv původního žalobce se zpětnými časovými účinky ke dni podání žaloby. Tím došlo ke zhojení nedostatku spočívajícího v tom, že žalobu o vlastní nároky nemohl podat sám poškozený nebo že k podání žaloby nemohl zmocnit někoho jiného. Protože odvolací soud nezohlednil dopady dědického řízení, rozhodl v rozporu s § 107 o. s. ř. a nedůvodně řízení zastavil podle § 104 odst. 1 o. s. ř., navrhuje dovolatelé, aby dovolací soud napadené usnesení změnil tak, že se rozhodnutí soudu prvního stupně potvrzuje.

5. Žalovaná ve vyjádření k dovolání uvedla, že je považuje za nedůvodné a nepřípustné. Řízení podle ní nikdy nebylo (řáděně) zahájeno, takže nebyly splněny podmínky řízení, a proto bylo řízení správně zastaveno. Žalobu nepodala k tomu oprávněná osoba, z čehož plyne, že v řízení nelze pokračovat ani s procesními nástupci. Žalobci zastávaný názor by vedl k tomu, že by kdokoliv a kdykoliv mohl za jiného zahájit řízení, a to bez jeho vůle nebo vědomí. Nesouhlasí s tím, že dovolatelům nemůže jít délka opatrovnického řízení k tíži, navíc opatrovnické řízení netrvalo nepřiměřeně dlouho. Navrhla, aby dovolací soud dovolání odmítl nebo zamítl a rozhodl o náhradě nákladů dovolacího řízení.

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání bylo podáno včas, osobami oprávněnými - účastníky řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenými advokátem ve smyslu §

241 o. s. ř. a je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro posouzení otázky následků podání žaloby osobou bez zástupčího oprávnění jménem žalobce, který následně zemřel, jež dosud nebyla dovolacím soudem řešena. Dovolání je důvodné.

7. Podle § 32 o. s. ř. každý, kdo v řízení vystupuje jako zástupce účastníka, popřípadě jako jeho další zástupce, musí své oprávnění doložit již při prvním úkonu, který ve věci učinil.

8. Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 27. 11. 2001, sp. zn. 29 Cdo 2352/2000, vyložil, že občanský soudní řád neobsahuje ustanovení, ve kterém by vypočítával všechny podmínky řízení. Teorie procesního práva tradičně řadí mezi podmínky řízení (ve smyslu § 22 až 29 o. s. ř.) i oprávnění k zastupování (Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., Mazanec, M.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl, 6. vydání, Praha, C. H. Beck, 2003, s. 348; nebo Winterová, A. a kol. Občanské právo procesní. 2. vydání, Praha, ISV nakladatelství, 1996, s. 102). Tým názor je konstantně a dlouhodobě sdílen i soudní praxí. Závěr, podle kterého nedostatek procesní plné moci je nedostatkem podmínky řízení, který lze odstranit (§ 104 odst. 2 o. s. ř.), formuluje např. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29. 10. 1982, sp. zn. 3 Cz 73/82, uveřejněný ve Sborníku IV Nejvyššího soudu, SEVT, Praha 1986, s. 719-720; nebo usnesení Nejvyššího soudu uveřejněné pod č. 48/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, dále jen „Sb. rozh. obč.“ Ve druhém z citovaných rozhodnutí Nejvyšší soud též vysvětlil, že učinila-li určitá osoba procesněprávní úkon za jiného jako jeho zástupce, neuplatňuje v řízení sama (svým jménem) procesní práva, ale jedná za zastoupeného. Opatřením soudu k odstranění nedostatku průkazu zastoupení je zpravidla výzva tomu, kdo vystupuje jako zmocněnec, popřípadě účastníku, aby ve stanovené lhůtě předložil písemnou plnou moc, nebo aby k udělení plné moci došlo ústně do protokolu; to platí jak v případě, že plná moc nebyla v řízení doložena vůbec, tak v případě, že byla předložena s takovými nedostatky, pro které ji nelze považovat za platnou (shodně srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 1996, sp. zn. 2 Cdon 1007/96).

9. Skutečnost, že zastoupení není přes odpovídající opatření soudu doloženo, se v případě, že šlo o zastoupení při procesním úkonu, jímž se zahajuje řízení, může projevit dvojím způsobem. V případě, že podání, jímž se zahajuje řízení, je podepsáno i účastníkem řízení (osobou, jejímž jménem ten, kdo vystupuje jako zmocněnec, v řízení jedná), pohlíží soud nadále na uvedeného účastníka jako na osobu, jež v řízení zastoupena není. Je-li ovšem takové podání podepsáno jen tvrzeným zástupcem účastníka, vede okolnost, že se uvedený nedostatek podmínky řízení nezdařilo odstranit, k zastavení řízení. Je tomu tak - v intencích výše citovaného rozhodnutí - proto, že bez průkazu zastoupení nelze připustit, aby údajný zmocněnec vykonával v řízení práva osoby, která (dovedeno do důsledku) ani nemusí vědět, že někdo zneužil jejího jména (srov. shodně i důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 733/2001, uveřejněného pod č. [30/2003](#) Sb. rozh. obč.).

10. Ustálená soudní praxe dovozuje, že dodatečné doložení oprávnění jednat za účastníka činí zhojenými i ty úkony, k nimž došlo předtím (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2000, sp. zn. 20 Cdo 416/98, ze dne 31. 7. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1888/98, nebo ze dne 6. 11. 2009, sp. zn. 23 Cdo 3294/2009). Rozhodovací praxe dovolacího soudu se ale dosud nezabývala otázkou, zda se smrtí tvrzeně zastoupeného stává z odstranitelného nedostatku podmínky řízení nedostatek neodstranitelný, či nikoliv. Zemřelá osoba totiž již pochopitelně tvrzenému zástupci plnou moc dodatečně nevystaví. Zde dovolací soud připomíná svou judikaturu, která připouští, že některé procesní úkony mohou mít nejen procesní, ale i hmotněprávní účinky, a z tohoto hlediska je lze považovat i za právní jednání (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 30 Cdo 2585/2007). I když má podání žaloby povahu procesního úkonu, má současně i významné hmotněprávní dopady (srov. § 648 nebo § 1475 odst. 2 o. z.). Za těchto okolností se proto uplatní § 440 o. z., který upravuje následky jednání osoby, která k tomu není oprávněna, za jiného.

11. Podle § 19 odst. 1 o. z. každý člověk má vrozená, již samotným rozumem a citem poznatelná

přirozená práva, a tudíž se považuje za osobu. Zákon stanoví jen meze uplatňování přirozených práv člověka a způsob jejich ochrany.

12. Podle § 23 o. z. člověk má právní osobnost od narození až do smrti.

13. Podle § 440 odst. 1 o. z. překročil-li zástupce zástupčí oprávnění, zavazuje právní jednání zastoupeného, pokud překročení schválí bez zbytečného odkladu. To platí i v případě, kdy za jiného právně jedná osoba, která k tomu není oprávněna.

14. Podle § 440 odst. 2 o. z. není-li právní jednání bez zbytečného odkladu schváleno, je osoba, která právně jednala za jiného, zavázána sama. Osoba, se kterou bylo jednáno a která byla v dobré víře, může na jednajícím požadovat, aby splnil, co bylo ujednáno, anebo aby nahradil škodu.

15. Důsledkem jednání bez zástupčího oprávnění, resp. překročení zástupčího oprávnění, není neplatnost právního jednání učiněného (neoprávněným) zástupcem; takové jednání toliko zastoupeného nezavazuje, přičemž zastoupenému zůstává právo je dodatečně (bez zbytečného odkladu) schválit (ratihabovat) a tím je učinit závazným i pro sebe. Jestliže zastoupený v souladu s § 440 o. z. dodatečně neschválí právní jednání zástupce (neprojeví v tomto smyslu svou vůli), dává najevo, že nechce být jednáním zástupce vázán. V případě absence dobré víry třetí osoby, že zástupce byl oprávněn za zastoupeného jednat, je zastoupený jediný, koho je třeba v dané situaci chránit před důsledky jednání zástupce. Za této situace odpovídá spravedlivému uspořádání vztahů (mezi zastoupeným, zástupcem a třetí osobou), aby zastoupený nebyl nucen činit žádné aktivní kroky k tomu, aby se z učiněného právního jednání „vyvázal“. Tedy, aby mohl zůstat pasivní. Současně uvedený výklad zastoupenému umožňuje, aby ve všech případech, kdy bude právní jednání považovat za pro sebe výhodné, je dodatečně schválil (postupem podle § 440 o. z.). K tomu srov. závěry vyslovené v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. 31 Cdo 1640/2022, uveřejněného pod č. [54/2023](#) Sb. rozh. obč. Oprávnění dodatečně schválit jednání učiněné bez zástupčího oprávnění má majetkovou povahu (Melzer, F. § 440 In: Melzer, F., Tégl, P. a kol. Občanský zákoník: velký komentář. Svazek III, § 419–654, Praha: Leges, 2014, marg. č. 12) a smrtí oprávněného přechází na jeho právní nástupce, neboť se nejedná o oprávnění, jehož výkon by se vázal jen na osobu oprávněného.

16. V posuzovaném případě podala Z. E. [nyní žalobkyně b)] v zastoupení JUDr. Mikyskou jménem Z. H. žalobu na náhradu jemu způsobené újmy na zdraví, aniž by jí svědčilo zástupčí oprávnění, neboť nebyla jeho smluvní zástupkyní, zákonnou zástupkyní ani opatrovnicí. Nastal tak odstranitelný nedostatek podmínky řízení, o jehož odstranění se měl pokusit soud. Než k odstranění nedostatku podmínky řízení došlo, Z. H. zemřel, čímž došlo k přechodu jeho oprávnění dodatečně ratihabovat podání žaloby osobou, jež k tomu nebyla oprávněna, na jeho právní nástupce. Není proto správný názor odvolacího soudu, že úmrtím původního žalobce se z odstranitelného nedostatku podmínky řízení stal nedostatek neodstranitelný.

17. Nelze přisvědčit ani argumentu, že by nebylo možné podle § 107 o. s. ř. postupovat, protože k okamžiku podání žaloby neměl původní žalobce způsobilost být účastníkem řízení. Podle § 19 o. s. ř. způsobilost být účastníkem řízení má ten, kdo má právní osobnost; jinak jen ten, komu ji zákon přiznává, přičemž právní osobnost má člověk podle § 23 o. z. od narození až do smrti. Z. H. měl k okamžiku podání žaloby dne 7. 10. 2021 právní osobnost, neboť zemřel až dne 11. 12. 2021. Jestliže žalobci vstoupili mimo jiné i do procesních práv původního žalobce a jako takoví by procesní úkon podání žaloby jednou z dědiček za Z. H. schválili, byl by nedostatek podmínky řízení od počátku odstraněn. Jde o obdobnou situaci jako v případě vad žaloby (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 5. 9. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1440/2001, ze dne 29. 7. 2004, sp. zn. 29 Odo 84/2002, ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 26 Cdo 4802/2010, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2008, sp. zn. 25 Cdo 1717/2006). Jinak řečeno, schválí-li dodatečně dědici práv zůstavitele jako žalobce v řízení o nároku

na náhradu nemajetkové újmy podání žaloby osobou, která bez zástupčího oprávnění tento nárok jménem zůstavitele za jeho života uplatnila, je tím nedostatek podmínky řízení záležející v nepředložení plné moci odstraněn. Dovolací soud poznamenává, že výklad odvolacího soudu zakládá nerovnost mezi právními nástupci zemřelého v případě, že je schopen činit právní úkony, a v případě, že v důsledku protiprávního jednání jiné osoby se dostane do takového zdravotního stavu, kdy tyto úkony není schopen činit. Je proto třeba přijmout takový výklad, který by tuto nerovnost odstranil; situace je vyvolána změnou hmotněprávních předpisů, na kterou procesní předpis nereagoval.

18. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. V posuzované věci soud prvního stupně pochybil, jestliže k námitce žalované ohledně nedostatku podmínky řízení usnesením rozhodl, že se návrh žalované na zastavení řízení zamítá. Soud prvního stupně se v souladu s § 103 o. s. ř. zabýval (z úřední povinnosti) tím, zda jsou splněny podmínky řízení - v daném případě podmínky na straně účastníka (žalobce). Dospěl-li však k závěru, že nedostatek podmínky řízení byl posléze odstraněn, měl v řízení pokračovat a svůj právní závěr o odstranění nedostatku podmínky řízení zdůvodnit až v rozhodnutí o věci samé. Procesní předpis totiž ukládá soudu povinnost rozhodnout - zastavit řízení - pouze v případě, že jde o neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, anebo není-li odstranitelný nedostatek podmínky řízení odstraněn (§ 104 o. s. ř.). Má-li soud za to, že jsou podmínky řízení splněny, nevydává o tom žádné rozhodnutí (ani k návrhu účastníka) a v řízení pokračuje.

19. Lze uzavřít, že usnesení odvolacího soudu je z výše vyložených důvodů nesprávné. Avšak vzhledem k tomu, že je třeba odklidit nadbytečně vydané rozhodnutí soudu prvního stupně, postupoval dovolací soud podle § 243d odst. 1 písm. b) a odst. 2 o. s. ř. a usnesení odvolacího soudu změnil tak, jak je ve výroku uvedeno.

20. Soud prvního stupně posoudí, zda právní nástupci Z. H. postupem podle § 440 o. z. a ve lhůtě tam stanovené jednání Z. E. [nyní žalobkyně b)] schválili. Blíže k formě schválení a délce i běhu lhůty bez zbytečného odkladu viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, uveřejněný pod číslem 37/2020 Sb. rozh. obč., a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2022, sp. zn. 33 Cdo 83/2022. V případě kladného závěru bude pokračovat v řízení o věci samé.

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělků \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)